

És molt difícil entendre com algú pot maltractar un infant, però encara és més incomprendible que algú en pugui abusar. L'associació RANA orienta i educa perquè no torni a passar

Prevenir, la millor arma

Solidaris

Text: **Silvia Suau**
Foto: **Jaume Morey**

PALMA El llenguatge és una facultat humana per comunicar els pensaments o les vivències pròpies. Però hi ha ocasions en què el llenguatge no compleix la seva funció comunicativa, ja que el codi après no és suficient per expressar algunes situacions traumàtiques que abans no han estat viscudes.

De fet, això és el que els passa als infants que han sofert un abús sexual: no saben expressar què els ha passat, ja que no disposen del llenguatge necessari per fer-ho, o bé perquè són massa petits o bé per la manipulació patida per part dels abusadors.

La fundació RANA (les sigles en castellà equivalents a Xarxa d'ajuda d'infants abusats) realitza una tasca incansable a l'hora de prevenir i sensibilitzar la societat. La seva missió és treballar perquè els abusos sexuals, concretament a menors, no es tornin a produir. La fundació no realitza cap tipus de tractament psicològic cap als abusadors, sinó que cobreix i orienta les necessitats dels infants i de les famílies que han passat per aquestes dures circumstàncies. Per tant, realitza allò que és més important, tant en l'àmbit col·lectiu i com en l'individual: educar.

Educació

La psicòloga i coordinadora de RANA, Beatriz Benavente, és clara en aquest aspecte: "la Llei ja és suficientment dura. És igual tancar algú en un centre o a la presó, si no rep una educació que li faci reconèixer el delicte que ha comès i la seva gravetat. El que és realment fonamental és educar,

Properes
activitats de
la fundació
>>

Contacontes

Publicació del conte *Crida ben fort, Estela!*, d'Isabel Olid (per a infants de 6 a 10 anys). A més, es realitzaran contacontes per prevenir els abusos ja des de ben petits. •

Curs

Per setembre realitzarà, juntament amb altres associacions, un curs de 20 hores per prevenir la violència de gènere i els abusos a menors. •

Exposició

El mes de novembre es presentarà l'exposició fotogràfica *Pederàstia a Cambodja*. Aquesta tindrà lloc a l'estació Intermodal de la plaça d'Espanya. •

Activitats lúdiques

Diferents activitats, com exhibicions d'art o performances, aptes per a totes les edats. Els artistes que hi participin uniran l'art amb la infància. •

reparar, si és necessari, i prevenir”.

Per tant, el càstig no és útil si no hi ha una tasca educativa darrere. I no sols s’ha d’educar els abusadors, també és important conscienciar la societat perquè aquests abusos no tornin a succeir. “L’educació en la no-violència, en la igualtat, en el respecte mutu haurien de ser els valors en els quals creixin els nostres infants”, comenta Benavente.

No només la família ha de proporcionar aquesta educació, sinó que hi ha d’haver un pacte entre els nuclis familiars, l’escola i els mitjans de comunicació. Per tant, la responsabilitat dels pares i de l’entorn familiar és fonamental, però s’ha d’unir al suport de l’educació acadèmica i dels mitjans. Cap dels tres no ha de trencar aquest “compromís” si volem viure en una societat lliure i igualitària.

Malauradament, una de cada quatre nines i un de cada sis nins pateixen abusos sexuals per part de persones més grans que ells. És una dada esgarrifosa, però n’hi ha una que encara espanta més: tan sols un de cada deu menuts denuncia els fets. “S’ha de tenir en compte si l’infant que denuncia és escoltat, si el creuen i si, finalment, s’hi actua en conseqüència”, explica, preocupada, Benavente. Per tant, la conscienciació en els diferents àmbits de la població es fa de cada vegada més necessària.

Indicadors d’abusos

La protecció dels infants abusats és fonamental, perquè es troben sols i incòmodes i no saben com reaccionar. Si els pares observen actituds inhabituals als nins, és imprescindible saber identificar els senyals que envien.

De fet, malgrat les circumstàncies individuals, es pot establir un patró de conducta general per observar actituds estranyes en l’infant. Aquest patró es basa en un comportament sexual inhabitual per a l’edat, dibuixos rars, por sense motiu, aïllament dels altres companys de l’escola, fugides de casa o prendre drogues o alcohol a edats molt joves.

L’abusador

Hi ha un perfil concret d’abusador de menors? “No, però hi ha una major incidència en el sexe, ja que tan sols un 14 per cent són dones i un 76 per cent són homes”, comenta Benavente.

De fet, el més perillós no és el sexe de l’abusador, sinó la proximitat que hi ha entre ell i l’infant. Impressiona molt saber que el 75 per cent és un familiar, un 20 per cent és proper a la família i que només un 5 per cent és un desconegut.

Un abusador tornarà a actuar si no segueix cap tipus de tractament

Una de cada quatre nines i un de cada sis nins han estat víctimes d’abusos sexuals

L’APUNT

Les conseqüències

Els infants que pateixen abusos solen patir danys físics i psicològics que afecten la seva capacitat d’aprendre i de relacionar-se socialment. A més, les conseqüències són diferents si l’abusador és un familiar, un estrany o un altre nin més gran que ell. Els abusos en família solen ser més traumàtics, perquè suposen sentiments contradictoris sobre la confiança i la protecció dels familiars. Totes les conseqüències, els falsos mites i els diferents programes que realitza la fundació es poden llegir a la seva web: www.asociacionrana.org

Si un violador és reincident o no, és una qüestió molt tractada entre els professionals que s’hi dediquen. La psicòloga Benavente no té cap tipus de dubte: “Un abusador tornarà a reincidir si no segueix cap tipus de tractament. Els abusadors no són malalts mentals, perquè estan molt ben adaptats a la societat i no mostren cap tipus d’alteració esquizofrènica o psicòtica; solen tenir diferents trastorns de la conducta. De tota manera, està clar que hi ha casos extrems en què darrere les violacions hi ha alguna malaltia mental molt perillosa”

De fet, és molt difícil pensar que algú pugui abusar d’un infant. Per això, es pensa que és una malaltia, perquè la ment no està preparada per imaginar situacions tan violentes i repressives.

Qüestió de classes socials?

Allò que realment es desconeix és que els casos d’abusos sexuals són més fàcils de detectar i es produeixen en menor quantitat a les llars amb un nivell de vida menor, tant social com econòmic. Les famílies amb més problemes són les que més s’apropen als mitjans públics i denuncien els abusos.

En canvi, les que tenen un nivell de vida superior i amb una falsa aparença d’estructuració familiar són les que més dificultats tenen per denunciar. “Les famílies amb més recursos són les que menys denuncien. Es preocupen sobretot pel rebombori que pot causar el fet al seu entorn. És incòmode no denunciar-ho si se sap allò que realment ha ocorregut”, explica Benavente.

A més, la fundació també critica el retard del sistema judicial espanyol: “El sistema ha de canviar ja. Els infants passen per molts professionals a l’hora de declarar. No és positiu que repeteixi moltes vegades una situació traumàtica. El menor ho ha de superar, no tornar a explicar-ho una vegada més”.

Per tant, totes les forces s’han d’unir (el sistema, les escoles, els diferents col·lectius socials, els mitjans de comunicació...) perquè si tots els recursos s’uneixen, hi ha més força i més pressió contra els abusos sexuals.

Conscienciar, educar, sensibilitzar, prevenir... hi ha molts de verbs per intentar definir la tasca que realitza RANA, però no n’hi ha cap que il·lustri amb lletres el que realment hi ha darrere: els infants que pateixen abusos per part de persones que tenen més força i influència que ells.

Somiar és gratuït i tots somiam que a la nostra societat no hi hagi més fets com aquests. La societat ha de ser lliure i feliç, i encara més si és una societat d’infants.

Taller de prevenció

A més del suport que ofereixen als infants que han patit abusos per part de persones grans, l’associació RANA organitza aahir un taller preventiu de l’abús infantil. Amb aquesta activitat

interactiva aconseguiren conscienciar una part de la societat, a més de formar voluntaris per desenvolupar diferents tasques, com ara ajudar les famílies i els infants amb aquesta problemàtica.

Monstres

MIQUEL À. MARIA
miquelmaria@gmail.com

l’abús sexual. No es tracta d’un cas de pedofília, perquè en aquest cas l’alumna és una jove universitària, però la perspectiva que t’inculca Coetzee mentre et va ficant amb gran perícia narrativa dins els arguments d’autojustificació de l’orgullós professor Lurie és extensiva, i especialment pertinent, per al cas de l’abús sexual de menors: el pedòfil és un home normal, fins i tot pot ser una persona amb prestigi social, que quan explica les raons de la seva inclinació tampoc no apareix com un boig desenfrenat i incapaç de controlar-se, sinó que continua manifestant-se com una persona normal. I aquest és el perill més gran: que el monstre no en fa cara. L’únic que li veu el veritable rostre és la seva víctima.

Aquest és també el missatge de l’encertat cartell que l’Associació RANA ha distribuït arreu de les Illes Balears amb el lema “Els vertaders monstres no habiten en els contes”. En aquest cartell hi veim la fotografia del cos d’un adult ben vestit, però el cap ha estat substituït pel dibuix que ha fet un infant d’una cara aterridora obsessivament ratllada amb un llapis vermell. Molt efectiu. Però, com dèiem, aquest ogre només el veu l’infant que ha patit l’abús. La resta, els grans, probablement tenim una relació cordial i afectuosa amb el monstre.

Demà s’estrena als cinemes la pel·lícula *Desgràcia*, basada en l’excel·lent novel·la homònima de l’escriptor sud-africà J.M. Coetzee. Esper que aquesta adaptació (premi de la crítica al Festival de Toronto) no desvirtuï l’esperit i la subtilitat de l’obra de referència, que ens presenta el cas de la relació sexual entre un professor universitari i una alumna, amb una intencionada i efectiva equivocitat, a mitges entre la seducció consentida i